

גמ' סנהדרין (ב:) - שליחותיהו ודין ב"ד בזה"ז

רב דניאל שטיין

א. גמ' גיטין (פח:) - אביי אשכחיה לרב יוסף דיתיב וקא מעשה אגיטי, א"ל והא אנן הדיוטות אנן, ותניא וכו' ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, לפנייהם ולא לפני עובדי כוכבים, דבר אחר לפנייהם ולא לפני הדיוטות, א"ל אנן שליחותיהו קא עבדינן, מידי דהוה אהודאות והלואות, אי הכי גזילות וחבלות נמי, כי עבדינן שליחותיהו במילתא דשכיחא, במילתא דלא שכיחא לא עבדינן שליחותיהו.

ב. גמ' כתובות (פו-פו:) - תנינא במה דברים אמורים במצות לא תעשה, אבל במצות עשה, כגון שאומרינן לו עשה סוכה ואינו עושה, לולב ואינו עושה מכין אותו עד שתצא נפשו.

ג. רא"ש לב"ק (פ"ג סי' י"ג) - וכן אם רואה אדם שישראל מכה את חברו ואין יכול להציל אם לא שיכה את המכה אף על פי שאין מכה מכת נפש מותר להכות המכה לאפרושי מאיסורא. כדאמרינן לעיל (דף כח.) בנרצע שנשא שפחה כנענית וכלו ימיו שרבו מותר לחבול בו לאפרושי מאיסורא.

ד. רמב"ם (פ"ז סנהדרין ה"ב-ג') - מלקין בזמן הזה בכל מקום מן התורה בפני שלשה סמוכין אבל לא בפני הדיוטות. וכל מלקיות שמלקין דייני חוצה לארץ בכל מקום אינה אלא מכת מרדות.

ה. חי' הר"ן סנהדרין (ב:) - בעיקר הדין שאמרה תורה עד האלהים יבא דבר שניהם שהם מומחין ואם אינן מומחין הדין פסול מדאורייתא וכו' ואותה סוגיא שבפרק המגרש הוא ענין מצוה אחרת שאמרה תורה שאסור לבא לפני הדיוטות ואף על פי שקבלו עליהן בעלי הדין את דינם כדרך שאסור לבא לפני הכותים אף ע"פ שקבלו עליהם בעלי הדינים את דינם וכו' ואין כח בחכמים לבטל זה הענין והוא ליטול כתרן של מומחין וכו' ותיריך לו דשליחותיהו קא עבדינן והם שנתנו כח לדון בהדיוטות הם עצמן מוחלו כבודן על זה וכו' לא נתנו רשות בכל מלתא דשכיחא אלא במה שיש בו משום נעילת דלת בלבד בהודאות והלואות וכמו שכתבנו למעלה.

ו. תוס' יבמות (מו: ד"ה משפט) - וא"ת ואנן היכי מקבלין גרים הא בעינן מומחין וי"ל דשליחותיהו עבדינן כדמשמע נמי בשילהי המגרש (גיטין דף פח: ושם) וכמו שחשו לנעילת דלת בפני לוויין חשו נמי לנעילת דלת בפני גרים.

ז. רשב"א גיטין (פח:) - כי עבדינן שליחותיהו במילתא דשכיחא. ועיקר טעמא דעבדינן שליחותיהו משום שלא תנעול דלת בפני לוויין כדאיתא בריש פ"ק דסנהדרין, וגיטין נמי דומיא דהודאות והלואות נינהו דאי לא לא מנסבן לגברי והווי להון בנות ישראל עגונות וכו', וא"ת היאך מקבלין גרים בזמן הזה דהא בעי שלשה וכדאיתא בהחולץ דמשפט כתיב ביה והא נמי מילתא דלא שכיחא היא וכדאמר' לעיל גרות לא שכיחא, י"ל דהא נמי תקנה היא כתקנת הודאות והלואות ומצינו האמוראים.

ח. חי' הרשב"א יבמות (שם) - איכא למידק כיון דגר צריך שלשה מדכתיב ביה משפט א"כ אדרבה על כרחין נבעי מומחין וכו' וליכא למימר נמי דאנן שליחותיהו קא עבדינן וכו' היאך אפשר למישרי גוי בבת ישראל וכן כל שאר דיני דת משה ויהודית, וי"ל דכי גמירי שלשה גמירי מומחין לא גמירי.